

### Kursus: Metoder til at skabe økonomisk råderum

Få viden, værktøjer og processer, der kan bruges i budgetprocesserne til at skabe et øget økonomisk råderum.

På KLK's kursus om metoder til økonomisk råderum får du indsigt i de mange forskellige værktøjer, der findes, når man skal identificere de områder i kommunen eller på ens fagområde, hvor de økonomiske potentialer er størst.

Du bliver klædt på til at vurdere, hvilke konkrete værktøjer I kan bruge, når potentialet skal analyseres, og hvilke processer der fører til det bedste resultat. Kurset bygger på konkrete erfaringer fra kommunerne, som bringes i spil under hele forløbet.

Med dette fire dages intensive kursusforløb får du mulighed for at kombinere værktøjer, metoder og processer med kommunens egen budgetproces. Kurset startes op i slutningen af januar, hvor kommunen har udsendt indkaldelsecirkulæret for budget 2020, som afsluttes i august måned op til beslutningen (2. behandlingen) af budget 2020. Det giver en unik mulighed for at afprøve de konkrete redskaber undervejs i budgetprocessen og inddrage inspiration fra andre kommuner i processen.

#### Hvorfor arbejde med at skabe råderum?

Økonomisk råderum handler om de økonomiske muligheder for at tage politiske initiativer. Derfor står økonomisk råderum højt på ønskelisten hos de fleste lokalpolitikere. For når det økonomiske råderum er væk, har man ikke længere mulighed for at tage nye initiativer eller investere i nye løsninger.

I mange kommuner er det også ensbetydende med, at de har et strukturelt problem med sammenhængen i kommunens økonomi. Det vil sige, at det økonomiske råderum ikke kommer igen af sig selv, men kræver politisk handling.

Der er imidlertid ikke meget hjælp at hente udefra. Derfor er økonomisk råderum noget, som kommunerne skaber indefra ved at frigøre midler fra den eksisterende drift. Men hvordan gør man det?

#### Hvad lærer du på kurset?

På kurset bliver du undervist i, hvordan man identificerer de strukturelle udfordringer i kommunens økonomi. Der undervises i, hvilke eksterne og interne indikatorer man skal kigge efter, og hvordan man arbejder med forskellige typer af nøgletal og benchmarks.

Du kommer til at arbejde med værktøjerne til analyse og udpegning af de strukturelle problemer på velfærdsområderne og administrationsområdet. Det omfatter bl.a.:

- Spildanalyser, hvor man kigger efter, om der er overproduktion, ventetid og fejlhåndtering.
- Strukturanalyser, hvor man undersøger, om ændringer i eksempelvis skolestruktur, dagsinstitutionsstruktur, administrativ struktur eller ledelsesstruktur kan reducere omkostningerne.
- Proces-/arbejdsgangsanalyse om, hvor effektivt kommunen har tilrettelagt processerne omkring sagsbehandling i forbindelse med visitation, job- og aktiveringstilbud, byggesager mm.
- Omkostningsanalyser, hvor man kigger på størrelsen af lønningerne, timeløn, eksterne omkostninger, takster og omkostningsmix.
- Planlægningsanalyser, hvor man undersøger, hvordan man anvender den tid, der er til rådighed – eksempelvis lærernes tidsforbrug, ATA-tid m.v.
- Budgettildelingsanalyser, hvor man undersøger de budgetmodeller og de tildelingsparametre, man anvender, og om de parametre, der er i modellerne, giver incitamenter til effektiv udnyttelse af de tildelte ressourcer.
- Tildelingspraksis, hvor man undersøger, hvordan der visiteres til hjemmehjælp, sociale tilbud, sociale ydelser, specialundervisning eller anden støtte.
- Serviceniveauanalyser, hvor man kigger på, hvilket serviceniveau der tilbydes på velfærdsområderne eller i administration - herunder om niveauet er i overensstemmelse med det, der politisk er vedtaget, og om niveauet er væsentligt anderledes end i andre kommuner.

### Den gode budgetproces

Når der arbejdes med at skabe et økonomisk råderum, er det en fordel, at man er i stand til at sætte det lange lys på, slagte hellige køer og være indstillet på at rette blikket på områder, som politisk og administrativt kan gøre ondt. Derfor er det uhyre vigtigt med et godt samspil mellem det administrative og politiske niveau i alle dele af budgetprocessen. Alle niveauer i kommunen bør spille med og inddrages undervejs.

På kurset får du metoder og værktøjer til at arbejde med den gode budgetproces; Hvordan tilrettelægges processen? Hvem skal inddrages og hvornår? Hvordan skaber man ejer- og følgeskab i processen? Og hvordan sikrer man sig, at de forslag, der kommer ud af processen, også kan implementeres i praksis efterfølgende?

### Kursets opbygning

For at skabe det største mulige udbytte organiseres kurset sådan, at det følger budgetprocessen for 2020. Kurset starter med to sammenhængende kursusdage i januar. Herefter arbejder du med værktøjer og processer i perioden frem til maj.

I maj (før 1. behandlingen af budgetforslaget) mødes vi igen til en kursusdag, hvor vi drøfter de udfordringer, der har været undervejs, og kobler dem med værktøjer og metoder. I maj deles der endvidere viden om de gode råderumsforslag.

Sidste kursusdag holdes i august før 2. behandlingen af budgetforslaget. Her drøftes kommunernes råderumsforslag, og der deles inspiration på tværs af kommunerne. Formålet er at skabe det bedst mulige beslutningsgrundlag for budget 2020.

Som del af forløbet kan underviserne komme ud og drøfte proces, metoder og forslag med kommunen. Dette vil ske efter aftale og som en aktivitet der afregnes særskilt.

### Nyeste viden

Forløbet er baseret på den nyeste viden om budgetprocesser i kommunerne og de tilknyttede værktøjer og metoder, der er indsamlet og udviklet af KLK/KL gennem talrige projekter i kommunerne og opsamlet på KLS råderumskonference.

Alle deltagerne får et eksemplar af budgethæftet "Ny veje til økonomisk råderum – budgetprocesser der skaber værdi", som tidligere cheføkonom i KL, Jan Olsen, har udgivet i forbindelse med KLS råderumskonference 2018.

### Undervisere

På kurset underviser chefkonsulent Christian Braad og Søren Sønderby fra KL's Konsulentvirksomhed og programchef Jane Møller Pedersen fra KL's omstillings- og udviklingsenhed. De har alle mange års erfaring med at arbejde med råderums-, effektiviserings, spare- og omstillingsprocesser og -kataloger i kommunerne.

### Pris: 15.000 kr.

Prisen dækker et internat med overnatning og to kursusdage uden overnatning.

- ⇒ Den 30.-31. januar 2019 i Odense (internat)
- ⇒ Den 7. maj 2019 i Aarhus (9.00-16.00)
- ⇒ Den 22. august 2019 i KL (9.00-16.00)

### Målgruppe

Kurset er relevant for alle, der beskæftiger sig med kommunal velfærdsudvikling og budgettering samt ledende medarbejdere i kommunernes økonomi-, udviklings og planlægningsafdelinger mv. Det er også relevant for budgetansvarlige chefer på fagområderne samt deres økonomi- og udviklingskonsulenter.

Ligeledes giver kurset specialister med fokus på strategi, udvikling, styring, kvalitet og evaluering kompetencer til at deltage i udviklingen af kommunens budgetprocesser og budgetstyring.

**Tilmelding: [tilmeld.kl.dk/budget](http://tilmeld.kl.dk/budget)**

***Kurset kan også udbydes som et forløb der er skræddersyet til jeres kommune.***

Spørgsmål til kurset kan rettes til Christian Braad: [chsb@kl.dk](mailto:chsb@kl.dk).